

2009, any per a recuperar el record de Ferrer i Guàrdia

El 13 d'octubre del 1909, al castell de Montjuïc, fou afusellat per l'exèrcit espanyol Francesc Ferrer i Guàrdia. El seu delictes, era ser un lliurepensador i un dels pares de l'anomenada Escola Moderna, una de les propostes pedagògiques més importants d'Europa durant els primers anys del segle XX.

Ara, quan s'acosta el centenari de la seva mort, que s'escau amb el 150è aniversari del seu naixement, la Comissió de Cultura del Congrés dels Diputats de Madrid debatrà, a instàncies del diputat d'ERC Joan Tardà, una proposició no de llei per a declarar l'any 2009 com a Any Ferrer i Guàrdia a l'estat espanyol.

Amb aquesta iniciativa, que té el suport de la Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia, es pretén rescabalar la figura d'un dels personatges vinculats al món de l'educació amb més projecció internacional de la pedagogia als Països Catalans, que el pes del totalitarisme de la història espanyola ha deixat arraconat.

Ferrer i Guàrdia fou detingut per la Guàrdia Civil acusat d'haver estat instigador dels disturbis de la Setmana Tràgica, el 1909. Un tribunal militar, amb un judici sumaríssim, el va condemnar a mort, com sempre —en aquests casos— sense proves i convertint les seves idees en delictes.

A principi del segle passat, Ferrer i Guàrdia va crear l'Escola Moderna, una proposta educativa que bevia del pensament llibertari i lliurepensador. Tal com s'argumenta en l'exposició de motius de la proposició no de llei presentada per Joan Tardà, la proposta de l'Escola Moderna "defensava una educació integral, laica i racionalista de la infància basada en la màxima de 'l'ensenyament racionalista pot discutir-ho tot i ha de discutir-ho

Ara que fa cent anys que fou afusellat arran dels fets de la Setmana Tràgica, i en escaure's el 150è aniversari del seu naixement, ERC proposa al Congrés espanyol que el 2009 sigui l'Any Ferrer i Guàrdia, i que serveixi per a recuperar la memòria d'uns dels pedagogs catalans més importants.

tot, i ha de situar prèviament els nens sobre la via ampla i directa de la investigació personal". Aquests principis, que avui poden semblar assumibles pràcticament per tota la comunitat educativa, van significar una veritable revolució, en un context en el qual l'educació era basada en els dogmes de la religió pràcticament de manera exclusiva.

Entre molts elements innovadors, l'Escola Moderna va introduir l'educació mixta entre nens i nenes, les sortides extraescolars com a font d'aprenentatge, la creació de biblioteques a l'interior de les escoles, els exercicis i jocs com a elements educatius i l'eliminació d'exàmens, de premis i de càstigs com a mètodes educatius. Molts dels mètodes que va sistematitzar aquest pedagog van tenir després una gran influència en uns altres corrents pedagògics moderns.

Amb tres anys de funcionament, del 1901 al 1904, l'Escola Moderna va aconseguir engegar 32 escoles que seguien aquests principis, per tota la península Ibèrica. Tanmateix, aquest moviment pedagògic va quedar estroncat quan el 1906, Ferrer i Guàrdia fou detingut, quan Mateo Morral, un col·laborador seu, traductor i bibliotecari, va intentar atemptar contra Alfons XIII. El pedagog català fou acusat d'instigar aquell intent de regicidi.

Fruit d'aquells fets, per ordre del govern espanyol, foren tancades totes les escoles d'aquest moviment pedagògic. La detenció de Ferrer i Guàrdia va originar una important reacció de suport, no únicament dins de l'estat espanyol, sinó també a diversos països europeus. Alliberat un any després d'haver estat detingut, per falta de proves, el tancament de les escoles es va mantenir. Llavors inicià un procés de divulgació de la seva obra per França i més països europeus. No obstant això, va mantenir els vincles amb els moviments llibertaris i obrers de Barcelona. Fins al punt que, malgrat no participar-hi, els poders polítics, militars i eclesiàstics el van fixar com un dels principals caps de turc de la Setmana Tràgica.

Enric Rimbau